

High-Level Task Force for ICPD

RIGHTS, DIGNITY & HEALTH FOR ALL

ICPD Üst Düzey Görev Gücü

2015 Sonrası Kalkınma Gündeminin Önceliklerine Genel Bakış

Uluslararası Nüfus ve Kalkınma Konferansı (ICPD) için kurulmuş olan Üst Düzey Görev Gücü¹, **cinsellik ve doğurganlık sağlığı ve hakları, kadınların güçlenmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliği, gençlerin ve ergenlerin hakları ve güçlenmesinin sürdürülebilir bir kalkınmanın merkezine yerleştirilmesi** gerektiğini düşünmektedir. Bu vizyon kendi başına da önemli bir hedef olmakla birlikte, yoksulluğun ortadan kaldırılması, toplumsal ve ekonomik kalkınma gibi amaçlara ulaşmak için, devletlerin de yerine getirmekle yükümlü olduğu sorumluluklardandır. Bu amaçlar insan gelişiminin merkezindedir; bireylerin ve toplumların direnç geliştirmesinin ve canlı, sağlıklı, verimli ve müreffeh toplumların temelidir. Dolayısıyla insan hakları ve insan onuru temelinde etkili ve güçlü bir 2015 Sonrası Kalkınma Gündemi için temel önceliklerdir.

ICPD için kurulmuş olan Üst Düzey Görev Gücü, birbiriyle bağlantılı bu üç temel alanın 2015 Sonrası Kalkınma Gündemi'nde öncelikli hedefler haline gelmesini önermektedir. Çerçeve modele uyarlanacak bu alanlar açıkça **hedef, amaç, değişken ve kesişen unsurlar olarak** belirtilmelidir. Bunlar temel insan hakları meseleleri olmakla birlikte aynı zamanda diğer bütün kalkınma hedefleri için de önkoşuldur. Görev gücü özel olarak aşağıdakilerin yapılmasını, yalnızca stratejik ve 'akıllıca' yatırımlar olarak değil, aynı zamanda eşitlikçi ve kapsayıcı bir gelişimin etik mecburiyetleri olarak da istemektedir:

Bütün kadınlar, erkekler ve gençler için **cinsellik ve doğurganlık sağlığı ve hakları** ileri taşınmalıdır:

- Her yaş grubu için **kaliteli, kapsayıcı cinsellik ve doğurganlık bilgilerinin, eğitiminin ve hizmetlerinin evrensel olarak ulaşılabilir uygulamaları** hızlandırılmalı. Bu hizmetlerin odak noktası şunlar olmalıdır: İstenmeyen ve erken gebeliklerin, tehlikeli şartlarda kürtajın, anne ölümlerinin, HIV ve cinsel yolla bulaşan hastalıkların *önlenmesi*; kadınların ve çocukların sağlık ve yaşamlarını geliştirmek; bulaşıcı olmayan üreme sistemi hastalıklarının, özellikle meme ve rahimağzı kanserinin erken teşhisi ve önlenmesi; uygun fiyatlı malzemelere ulaşım; hizmetlerin, özellikle de HIV ve diğer cinsellik ve doğurganlık sağlığı *hizmetlerinin entegrasyonu*; kadınlara ve genç kızlara yönelik şiddete ve erkeklerin ve erkek çocuklarının cinsel istismarına geliştirilecek yanıtlar.
- Ulusal yasalar ve düzenlemelerde **temel insan haklarının**, özellikle de **cinsellik ve doğurganlık haklarının** -yasal politika ve düzenlemelerdeki engellerin ve cezalandırıcı hükümlerin kaldırılması; insan hakları eğitimi ve yasal haklarla ilgili farkındalık kazandırma gibi yöntemlerle bu hakların hayata geçirilmesinin garanti altına alınması; ayrımcılık, baskı ve şiddet olmadan, yaş, cinsiyet, ırk, etnik grup, kültür, din, medeni hal, engellilik, HIV, köken, göçmenlik, cinsel yönelim, toplumsal cinsiyet kimliği ya da diğer faktörler ve statülere bakılmaksızın bilgi ve hizmetlere ulaşım da dahil olmak üzere- tanınması ve korunması sağlanmalı. Bunlar, kişinin bedeni, cinselliği, sağlığı, ilişkileri,

¹ ICPD için kurulmuş Görev Gücü bireysel katkılarıyla tanınan 26 seçkin liderden oluşan bir gruptur. Üyeleri içerisinde Cumhurbaşkanı, bakanlar, parlamenterler, sivil toplum, özel sektör temsilcileri ve yardımseverler vardır. Eşbaşkanları Mozambik eski Cumhurbaşkanı Joaquim Chissano ve Finlandiya'dan Tarja Halonen'dir.

evlilik ve çocuk sahibi olmakla ilgili kararları vermesine yardımcı olacak temel haklar ve özgürlüklerdir. Aynı zamanda kadınların ve gençlerin güçlenmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliği ulaşılması için de temel önemdedir.

Kadınların güçlenmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliği ileri taşınmalıdır:

- Eğitimin her aşamasında cinsiyet farklarının kapatılması, özellikle **bütün kız çocuklarının ve erkek çocuklarının kaliteli eğitime ulaşmasına, kız çocuklarının ortaokulu tamamlamasına** ve kadınların **okuryazarlık oranının** yükseltilmesine özel bir dikkat harcanması.
- Kadınların **geçim kaynaklarına ve istihdam olanaklarına** eşit ulaşımının garanti altına alınması. Bunun için erkeklerle eşit ücrete, verimli malvarlıklarına, bankacılık ve finans hizmetlerine, tarımsal desteklere ulaşım, toprağa, mülkiyete ve mirasa eşit ulaşım ve teknoloji, eğitim ve Bilgi ve İletişim Teknolojilerine ulaşımın sağlanması. Özellikle güçlü bir emeklilik ve sosyal güvenlik sisteminin olmadığı ülkelerde ileri yaşlardaki kadınlar için geçim kaynaklarının ve istihdam imkânının sağlanması özellikle önemlidir.
- Yerel ve ulusal düzeyde **siyasi katılımı** artırmak için olumlu ayrımcılık uygulamaları ve daha kapsayıcı, katılımcı bir yönetim ve demokrasinin ileri taşınması gibi önlemlerle **karar alma süreçlerinde liderlik** imkânlarının geliştirilmesi.
- **Kadınlara ve genç kızlara yönelik tüm toplumsal cinsiyete dayalı şiddet türlerinin**, yasal reformlar ve yaptırımlar, gençlere ve erkeklere yönelik sürdürülebilir önleme çalışmaları, sağlık hizmetleri ve sosyal hizmetlere evrensel ulaşım, adalet ve şiddetten etkilenenlere destek yollarıyla ortadan kaldırılması.

Ergenlerin ve gençlerin insan hakları ve güçlenmesi ileri taşınmalıdır:

- Okul içinde ve dışında **bütüncül bir cinsellik eğitimine ve cinsellik ve doğurganlık sağlığı hizmetlerine** ulaşım sağlanmalıdır. Bu eğitim gençlerin, HIV ve cinsel yolla bulaşan hastalıklardan korunma, genç kızların eğitimlerini tamamlaması, istenmeyen gebeliklerden, tehlikeli kürtaj operasyonlarından ve bağlantılı ölümlerden kaçınma gibi cinsellikleri ve hayatlarıyla ilgili kararları bilinçle almalarına yardımcı olur.
- Yasal önlemlerin, politikaların sağlanması, başta her tür çocuk istismarından, şiddetten, sömürden ve insan kaçakçılığında korunmak üzere, **kız çocuklarının insan haklarının korunması**; erken yaşta evlilikler ve kadın sünneti de dahil olmak üzere zararlı uygulamaların ortadan kaldırılması, hamilelik nedeniyle okuldan çıkarılmanın yasaklanması ve ergenlerin cinsellik ve doğurganlık bilgileri ve hizmetlerine ulaşımının önündeki engellerin kaldırılması sağlanmalıdır.
- Genç kadınların eşit fırsatlara ulaşmasına özel önem vererek, genç kadınlar ve erkekler için **düzgün istihdam ve gelir kaynaklarının oluşturulması**. Gençlere uygun iş politikalarının, okullar, toplum merkezleri, özel sektör ortaklığında makro ve mikro düzeylerde uygulanması gerekmektedir. Ayrıca gençlerin girişimcilik yeteneklerinin ve okuldan iş dünyasına başarılı geçişlerinin, üretici kaynaklara ve finansal hizmetlere ulaşımın sağlanarak desteklenmesi gerekir.

İnsan hakları ve eşitlik ilkeleri üzerine temellenen sağlam bir **hesapverebilirlik çerçevesinin** oturtulması:

- Ulusal, bölgesel ve küresel düzeylerde, insan hakları mecburiyetlerine uyulup uyulmadığını görmek için, **politik, programatik ve finansal hesapverebilirliği** takip etmeye yarayacak önlem ve mekanizmaların oluşturulması gereklidir. Bu, cinsellik ve doğurganlık sağlığı bilgileri ve

hizmetlerinin evrensel olarak ulaşılabilir olması için, *sağlık sektörü sisteminin güçlendirilmesini ve bütçelerini* takip etmeyi, ulusal sağlık planlarının ve bütçelerinin asgari cinsellik ve doğurganlık sağlığı hizmetlerini kapsamasını da içeriyor.

- *Veri oluşturmaya* özel bir önem vermek, nüfus grupları içerisindeki **eşitsizlik ve çeşitliliklere** vurgu yapacak *ayrıştırma ve analizler* yapmak, hem kentsel hem de kırsal bağlamda, göçmenlerin, yerinden edilmişlerin, çatışmadan etkilenmişlerin, yerli halkların ve azınlıkların, yaşlıların, ve özellikle kadınların, ergenlerin ve yoksulluk içinde yaşayan gençlerin, yani en yoksul ve dışlanmış sektörlerin politika, yasa ve hizmetlere ulaşabildiğinden emin olmak için gereklidir.
- Devletin hükümetler aracılığıyla halka hesapverebilir olması, çeşitli aktörler, özellikle de BM Sistemi, kalkınmayla ilgili işbirliği yapılan partnerler, özel sektör ve diğer ilgili taraflar tarafından **taahhüt edilenlerin yerine getirilip getirilmediğini takip** ederken en önemli odak noktası olmalıdır. Hesap verme sistemleri sektörler arası olmalı ve **katılımcı bir yaklaşımla** kadınlar, gençler ve diğer aktörlerle çalışan sivil toplum örgütlerinin ve marjinalize edilmiş grupların sürece dahil olması sağlanmalıdır.